

Enligt sändlista bilaga 4

Beslut om utvidgat strandskydd för Botkyrka kommun

Beslut

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 7 kap. 14 § andra stycket miljöbalken (MB) att strandskyddsområdena i Botkyrka kommun enligt bifogade kartor (bilaga 1) ska omfattas av utvidgat strandskydd.

- Utvidgningen omfattar land- eller vattenområde mellan 100 och 300 meter från strandlinjen vid normalt medelvattenstånd. Strandskydds-zonen saknar angiven bakre begränsningslinje på bifogade kartor.
- Utvidgningen omfattar även land- eller vattenområde 100 meter men mindre än 300 meter från strandlinjen vid normalt medelvattenstånd och avgränsas av en detaljplanegräns respektive av en angiven bakre begränsningslinje på bifogade kartor.
- Utvidgat strandskydd ska därutöver råda för område inom detaljplan för Rikstens golfbana, omfattande del av Riksten 8:1 samt Riksten 8:11, i enlighet med tidigare beslut ifråga om utvidgat strandskydd.

Under förutsättning att ovanstående beslut vinner laga kraft beslutar Länsstyrelsen, med stöd av 7 kap. 18 § första stycket punkt 1 MB att upphäva Länsstyrelsens beslut den 3 juni 1999 (diarienummer 18611-1999-22769) i de delar det rör utvidgat strandskydd för Botkyrka kommun, utom när det gäller utvidgat strandskydd i detaljplaner. Utvidgat strandskydd ska fortsatt gälla inom ovan (streck-sats tre) angiven detaljplan även efter den 31 december 2014.

Redogörelse för ärendet

Bakgrund

När det generella strandskyddet infördes 1975 syftade det till att trygga allmänhetens tillgång till platser för bad och friluftsliv inom strandområdena. År 1994 tillkom ett nytt, biologiskt, syfte för strandskyddet. Enligt 7 kap. 13 § MB syftar strandskyddet idag till att långsiktigt trygga förutsättningarna för allemansrättslig tillgång till strandområden och att bevara goda livsvillkor för djur- och växtlivet på land och i vatten.

Stränderna har stor betydelse för både människor, djur och växter. Strandmiljöerna är betydelsefulla för naturupplevelser, avkoppling och aktiviteter. Att vistas ute i natursköna miljöer är också gynnsamt för hälsan. Dessutom utgör

Datum
2014-09-16

Beteckning
511-39826-2012

strandzonerna generellt sett mycket artrika biotoper, och de har stor betydelse för djur- och växtlivet. Stränderna har därmed särskild betydelse för den biologiska mångfalden, och de kan tillhandahålla viktiga ekosystemtjänster.

Stockholms läns varierade natur- och kulturlandskap har generellt sett höga värden för djur- och växtliv. Länet är i ett nationellt perspektiv redan högexploaterat, och exploateringstrycket är betydande både i storstadsområdet och vissa övriga delar av länet. I en nationell jämförelse mellan länen¹ är det Stockholms län som har högst andel byggnader, 84 procent, inom 300 meter från strandlinjen längs kuststräckan, inklusive de större öarna. För landet som helhet är motsvarande siffra 74 procent. För Mälarens stränder inom Stockholms län är andelen byggnader inom 300 meter från strandlinjen 73 procent. Den stora och växande befolkningen är i stort behov av allemansrättsligt tillgängliga områden och i synnerhet strandområdena är då attraktiva.

Samtidigt som delar av länet är högexploaterat finns det delar av skärgården som delvis möter motsvarande problem som glesbygdsområden i andra delar av landet. Det är angeläget att boende och företagande i dessa områden även framöver kan utvecklas utan att komma i konflikt med strandskyddets syften.

Utvidgat strandskydd i Stockholms län

Sedan strandlagen från 1952 infördes, och även med stöd av naturvårdslagen (1964:822), har länsstyrelserna kunnat förordna om områden om maximalt 300 meter från strandlinjen där bebyggelse inte fick uppföras utan tillstånd. Länsstyrelsen i Stockholms län har också fattat sådana beslut för områden i länet med stöd av dessa äldre lagstiftningar.

Länsstyrelsen fattade den 3 juni 1999 ett beslut om utvidgat strandskydd m.m. i länet. Det ersatte bland andra Länsstyrelsens två beslut om utvidgat strandskydd m.m. från den 18 oktober 1977 och den 28 februari 1980, som tillsammans omfattade huvuddelen av länets kommuner. Beslutet från 1999 innebar i praktiken ingen omprövning av de två äldre besluten, utan det utvidgade strandskyddet fortsatte att gälla i den omfattning som angavs i dessa, med undantag för Stockholms stad. Länsstyrelsen har även fattat beslut om att införa utvidgat strandskydd på delar av Möja i Värmdö kommun, för Trolldalen i Lidingö stad och vid Näsudden i Haninge kommun. Vid delar av Grindsjön i Nynäshamns kommun och på delar av Ornö har Länsstyrelsen fattat beslut om att upphäva utvidgat strandskydd. I vissa fall har Länsstyrelsen beslutat att upphäva utvidgat strandskydd inom förslag till detaljplan.

Beslutet om utvidgat strandskydd innebär att de flesta obebyggda eller glest bebyggda delarna av länets kust- och skärgårdsområden samt Mälarstranden omfattas av utvidgat strandskydd på land. Kring ett antal sjöar och några

---

¹ SCB. Statistiska meddelanden. MI 50 SM 1102.

Datum
2014-09-16

Beteckning
511-39826-2012

vattendrag gäller också utvidgat strandskydd. Endast några av länets vattenområden omfattas av utvidgat strandskydd, exempelvis vissa områden längs Upplands-Bro kommuns Mälärstrand.

Skäl för översynen av utvidgat strandskydd

Förändringar i strandskyddslagstiftningen infördes i enlighet med proposition 2008/09:119 *Strandskyddet och utvecklingen av landsbygden*. Enligt den nya lydelsen av 7 kap. 14 § MB får Länsstyrelsen i det enskilda fallet besluta att utvidga strandskyddsområdet till högst 300 meter från strandlinjen om det behövs för att säkerställa något av strandskyddets syften.

Utvidgat strandskydd gäller efter den 31 december 2014 endast om utvidgningen har beslutats med stöd av 7 kap. 14 § MB i dess nya lydelse. Det innebär att det utvidgade strandskyddet automatiskt kommer att förfalla och att endast generellt strandskydd om 100 meter kommer att gälla för dessa områden efter den 31 december 2014, om inte länsstyrelserna innan denna tidpunkt fattar beslut om utvidgat strandskydd.

Regeringen anser att en översyn av det utvidgade strandskyddet är motiverad då skälen för utvidgningarna behöver klargöras. Det bör framgå att det finns ett tydligt och långsiktigt behov av utvidgat strandskydd och besluten ska motiveras utifrån strandskyddets båda syften. Länsstyrelserna har därför fått i uppgift att se över det utvidgade strandskyddet i landet².

Länsstyrelsens arbete med översynen

Länsstyrelsen har valt att i första hand göra en översyn av de strandområden som redan omfattas av utvidgat strandskydd. Vid möten med kommunerna har i vissa fall frågan om utvidgat strandskydd för nya områden framförts, och dessa områden kan då också ingå i översynen. Enbart några få vattenområden i länet omfattas av utvidgat strandskydd på grund av att vattenområdena inte tidigare har undersökts i samma utsträckning. Därför förekommer det att Länsstyrelsen även har uppmärksammat vissa vattenområden i översynen. Områden som omfattas av detaljplan enligt plan- och bygglagen (2010:900) ingår i normalfallet inte i Länsstyrelsens analys av de aktuella strandområdena. I arbetet har dock några områden med utvidgat strandskydd inom detaljplan särskilt uppmärksammat och ingått i översynen.

Länsstyrelsen har under arbetets gång träffat Botkyrka kommun vid två tillfällen; den 24 oktober 2012 och den 26 april 2013 för att diskutera arbetet i en dialog med företrädare för kommunen. Vid det första mötet har Länsstyrelsen beskrivit

---

² Prop. 2008/09:119 s. 37-38 samt regleringsbrev för budgetåret 2009 avseende länsstyrelserna, återrapportering nr 51.

Datum
2014-09-16

Beteckning
511-39826-2012

sin arbetsmetod, och kommunalt underlagsmaterial efterfrågats till Länsstyrelsens analys. Eventuella kommunala utvecklingsplaner i de aktuella strandområdena har också diskuterats. Därefter har Länsstyrelsen analyserat berörda strandområden utifrån nationellt, regionalt och kommunalt underlag. Det andra mötestillfället har främst syftat till att diskutera, och så långt som möjligt förankra, förslaget till omfattning av det utvidgade strandskyddets utbredning. Några av de strandområden som diskuterats har besökts av Länsstyrelsen och kommunen i fält.

Berörda myndigheter och kommunen har, med stöd av 25-26 §§ förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m., givits möjlighet att yttra sig över förslaget till beslut. Markägare och innehavare av särskild rätt till marken har, genom kungörelsedelgivning i Post- och Inrikes Tidningar, Dagens Nyheter och Svenska Dagbladet den 18 december 2013, enligt 24 § i samma förordning som ovan, givits möjlighet att yttra sig över förslaget till beslut.

Inkomna yttranden

Nedan följer en sammanställning av yttranden som inkommit på förslaget till utvidgat strandskydd i Botkyrka kommun. En sammanfattning av alla yttranden och Länsstyrelsens eventuella kommentarer till dessa finns samlade i en särskild promemoria som hör till ärendet. Promemorian samt yttrandena i sin helhet finns i detta ärendes akt.

Botkyrka kommun anför att det för några angivna områden finns övergripande inriktningar för långsiktigt förändrad markanvändning där kommunen önskar att utvidgat strandskydd upphävs, till exempel öster om Vårsta, runt Lida friluftsgård och vid Prästviken. Exploateringsplanerna för dessa områden redovisas i aktuell översiktsplan och i förekommande fall i ett detaljplaneprogram. Upphävande av det utvidgade strandskyddet har redan föreslagits i remissen för ett av områdena.

En remissinstans delar inte Länsstyrelsens syn på att en avvägning mellan bevarande och exploatering av ett strandområde, som pekas ut i den regionala utvecklingsplanen, inte alltid kan göras fullt ut inom ramen för den pågående översynen. Remissinstansen framhåller vikten av att möjliggöra för att ny bebyggelse kan tillkomma i de områden som i plankartan pekas ut som regional stadskärna samt regional stadsbygd med utvecklingspotential och anser att Länsstyrelsen bör beakta detta vid översynen av det utvidgade strandskyddet.

Några remissyttranden anför att syftet med de nya bestämmelserna inte är att nya områden ska få utökat strandskydd. Tanken var att man skulle skärpa kravet för att befästa eller utvidga strandskyddet, och höga krav ställs på motiven för utvidgningen. Det är tveksamt om förslaget till beslut för en hel kommun är förenligt med att ett beslut ska fattas av Länsstyrelsen i det enskilda fallet. Beslutet får karaktär av en generell föreskrift.

Datum
2014-09-16

Beteckning
511-39826-2012

I flera remissyttranden finns synpunkter på underlagsmaterialet och motiveringarna, som inte anses vara tillräckliga. Underlagsmaterial och motiv som bevisar att strandskyddets syften behöver säkerställas med utvidgat strandskydd behövs för varje enskilt område som ska skyddas. Beskrivningarna av vilka överväganden som gjorts avseende behovet av utvidgning är bristfälliga.

I några yttranden framförs att till exempel markägare inte har tillfrågats under en tidig fas av processen. Det borde vidare vara möjligt för Länsstyrelsen att ta reda på vilka personer i kommunen som är berörda av förslaget och delge var och en av dem.

Frågan om vägningen mellan det enskilda och det allmänna intresset tas upp. Skälighetsavvägningen av strandskyddets allmänna intresse gentemot de enskilda intressena görs inte på det sätt som föreskrivs i lagstiftningen. Synpunkter framförs på att markägarna borde få ersättning för att deras fastigheter idag omfattas, eller kommer att omfattas, av strandskydd.

Organisationer framför att det är angeläget att företag kan utvecklas. Det gäller då främst företag på landsbygden eller i skärgården. Företagen är ibland beroende av närheten till vatten och strandnära mark. Det kan gälla företag som arbetar exempelvis med varvsverksamhet, marinor, transporter, fiske och turism eller jord- och skogbruk. Det finns en farhåga att bland annat turism- och besöksnäring ska begränsas. Det utökade strandskyddet anges innebära ett stort hinder för att utveckla nya verksamheter. Många markägare har planer på, eller ser potential i, att uppföra byggnader och/eller anläggningar på sin fastighet. Att inte få utnyttja mark upp till 300 m från stranden kan bli ett stort intrång i markanvändningen. Nybyggnation vid generationsskiftet kan försvåras.

I ett par remissyttranden framhålls att om strandskyddets syften tillgodoses med 100 meters strandskydd är utvidgat strandskydd inte befogat. Endast naturvärden som har med vatten och närheten till vatten bör beaktas i bedömningen. Byggnation mer än 100 meter från strandlinjen torde inte försvåra tillgången till stränderna eller i väsentlig grad försämra upplevelsen av ett strandbesök. I några yttranden framhålls att ett visst område eller en viss fastighet inte behöver omfattas av utvidgat strandskydd eftersom de inte har sådan betydelse för växt- och djurlivet eller allmänhetens tillgång till strandområdet.

Flera remissyttranden är positiva till det utvidgade strandskyddet då det kan öka tillgängligheten till naturområden och bevara växt- och djurlivet samt skydda dessa områden från exploatering. Ett utvidgat strandskydd innebär en ökad möjlighet för alla att röra sig fritt i strandområdena. Utvidgat strandskydd föreslås för ytterligare några områden i kommunen.

Datum
2014-09-16

Beteckning
511-39826-2012

Skälen för Länsstyrelsens beslut

Utgångspunkter

Av författningskommentaren till 7 kap. 14 § MB³ framgår att bestämmelsen innebär att ett beslut om utvidgat strandskyddsområde behöver grundas med hänsyn till berörda områdens värden samt till nuvarande och förväntade behov av tillgängliga strandområden. Beslut om utvidgat strandskyddsområde kan komma att avse:

1. områden som omfattas av annat områdesskydd, t.ex. naturreservat, som inte innebär samma skydd för strandområden som bestämmelserna om strandskydd,
2. riksintresseområden enligt 3 kap. 6 § andra stycket och 4 kap. 2–8 §§ som är relevanta för strandskyddet,
3. kust- och skärgårdsområden som inte redan har förlorat i betydelse på grund av exploatering,
4. grunda havsbottnar av betydelse för flora och fauna,
5. välbesökta friluftsområden eller områden som har tydlig potential att bli det och som riskerar att gå förlorade utan ett nybyggnadsförbud,
6. tätortsnära strövområden, eller
7. ekologiskt känsliga områden som inte omfattas av annat områdesskydd.

Länsstyrelsen har använt ovan nämnda sju punkter som grund för analysen av de aktuella strandområdena i syfte att bedöma värdena för strandskyddets syften inom dessa. Värdena redovisas i till beslutet hörande värdebeskrivningar. Nationellt, regionalt och lokalt underlag har använts i bedömningarna, som till exempel kommunernas översiktsplaner och olika inventeringar av värdefull natur. I analysen har bland annat tagits i beaktande de områdesskydd enligt 7 kap. MB som är relevanta för strandskyddet, exempelvis nationalparker, naturreservat och Natura 2000-områden. Länsstyrelsen anser att inte bara ekologiskt känsliga områden, utan även biologiskt värdefulla områden, som inte omfattas av annat områdesskydd bör beaktas. Höga naturvärden kan också finnas i vattenmiljöer. Enligt Länsstyrelsens mening kan såväl grunda havsbottnar som grunda sjöbottnar av viss omfattning ha betydelse för djur- och växtlivet.

Länsstyrelsen lägger stor vikt vid de områden som är av riksintresse enligt 4 kap. 2 och 4 §§ MB då de är direkt utpekade av riksdagen med hänsyn till sina nationellt sett höga natur- och kulturvärden. Länets kust- och skärgårdsområde samt Mälarens öar och strandområden omfattas av detta riksintresse och de har också särskilda förutsättningar för turism och friluftsliv. Områdena har en central betydelse för en långsiktigt god hushållning med naturresurserna, nationellt sett. Konkurrensen om de fysiska resurserna är, eller kan förväntas bli, särskilt framträdande. Genom att kust- och skärgårdsområdet och Mälaren är utpekade på detta sätt i miljöbalken har en vägning mellan olika intressen redan gjorts, och

---

³ Prop. 2008/09:119 s. 99.

Datum
2014-09-16

Beteckning
511-39826-2012

natur- och kulturvärdena ska huvudsakligen ges företräde i konkurrenssituationer. Bedömningen av en exploateringsåtgärds påverkan ska inte bara göras för den närmaste omgivningen, utan ett helhetsperspektiv ska anläggas på vad som är lämplig utveckling i hela det geografiska område som bestämmelsen omfattar⁴. Länsstyrelsen lägger även stor vikt vid de riksintresseområden för naturvård och friluftsliv, och delvis för kulturmiljövård, som utpekats med stöd av 3 kap. 6 § MB. Dessa områden ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan skada natur- eller kulturmiljön, och behovet av grönområden i tätorter och i närheten av tätorter ska särskilt beaktas.

När det gäller friluftsområden kan Länsstyrelsen konstatera att den stora befolkningen gör att flera av friluftsområdena i länet är välbesökta och att behovet av friluftsområden kan antas öka. Det är dock svårt att förutspå exakt vilka områden som har en tydlig potential att bli välbesökta friluftsområden. Områdena torde vara förhållandevis stora och kan i vissa fall antas hysa anläggningar som främjar friluftslivet. För tätortsnära strövområden kan hänsyn tas även till strövområden vars tätort ligger i ett grannlän.

De strandområden som i analysen bedömts sakna värden för strandskyddets syften är till övervägande del redan ianspråktagna av bebyggelse eller andra exploateringar. I andra fall bedöms områdenas värden för den allemansrättsliga tillgängligheten eller djur- och växtlivet inte vara tillräckligt höga för att de ska omfattas av utvidgat strandskydd. Viss hänsyn har i bedömningarna även tagits till det tidigare utvidgade strandskyddets utbredning om utvidgningarna varit mindre än 300 meter.

Därutöver bedömer Länsstyrelsen att det kan vara lämpligt att hänsyn tas till behovet av fortsatt utveckling och permanentbosättning inom områden lämpliga för detta på vissa regionalt utpekade⁵ så kallade kärnöar. Kärnöarna har förutsättningar för, eller bör kunna erbjuda, samhällsservice och infrastruktur. Ny bebyggelse på kärnöar bör lokaliseras till byar och samhällen, vilket ger förutsättning för utveckling av åretruntbostäder, verksamheter och service med hänsyn till natur- och kulturvärdena.

Vid prövningen av om det utvidgade strandskyddet ska upphävas kan Länsstyrelsen även ta hänsyn till vissa planerade utbyggnadsområden som preciseras närmare i det följande. Det rör sig om tätortsnära utbyggnadsområden som är utpekade i antagna kommunala översiktsplaner. Om utbyggnadsområdet har betydelse för bostadsförsörjningen eller möjliggör en samhällsviktig verksamhet, och ligger i närhet till en tätort med god tillgång till service och kollektivtrafik och Länsstyrelsen bedömer att det utgör ett viktigt samhällsintresse, kan det vara lämpligt att upphäva det utvidgade strandskyddet

⁴ Prop. 1985/86:3 med förslag till lag om hushållning med naturresurser m.m. s. 80-82, 170-178.

⁵ Regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen, RUFS 2010. Stockholms läns landstings regionplanekontor. R 2010:5.

Datum
2014-09-16

Beteckning
511-39826-2012

redan i detta skede. Länsstyrelsen kan i bedömningarna även väga in exploateringsplaner för andra utbyggnadsområden. De ska vara redovisade i en översiktsplan eller vara väl dokumenterade på annat sätt till exempel genom ett planuppdrag. Kommunen ska ha visat att det finns ett behov av att upphäva det utvidgade strandskyddet för att nyttja området i en nära framtid. När det gäller översiktsplaner och övriga nämnda exploateringsplaner är dessa dock inte juridiskt bindande och de visar ofta endast översiktliga redovisningar av mer eller mindre preciserade planer som eventuellt ska genomföras i framtiden. Vid Länsstyrelsens samlade bedömning kan det därför i denna översyn vara svårt att i förväg bedöma om ett område med värden för det utvidgade strandskyddet bör stå tillbaka för det samhällsintresse en exploatering kan innebära. I sådana fall får frågan om strandskyddet kan upphävas eller ej istället avgöras inför, eller i, det efterföljande detaljplanarbetet. Mot denna bakgrund vill Länsstyrelsen därför framhålla att en avvägning mellan bevarande och exploatering av ett strandområde inte alltid kan göras fullt ut inom ramen för Länsstyrelsens pågående översyn av det utvidgade strandskyddet.

Bedömning

Strandskyddet ska ses i ett långsiktigt perspektiv. Att ett område nu är av mindre intresse för något av strandskyddets syften behöver inte betyda att området kommer att vara ointressant i framtiden.

Strandskyddets betydelse för såväl friluftslivet som den biologiska mångfalden utgör en viktig förutsättning för arbetet med att uppfylla flera av riksdagens antagna miljö kvalitetsmål. Ett utvidgat strandskydd kan även antas medverka till att miljö kvalitetsnormer för vatten lättare klaras. Därutöver kan det bidra till att säkerställa de riksintressen i länet som har betydelse för strandskyddets syften, då trycket på framför allt bebyggelse i länet är stort kring stränderna, samtidigt som de värden som riksintressena ska skydda många gånger är nära kopplade till de strandnära områdena. Ytterligare bebyggelse inom de riksintresseområden som idag omfattas av utvidgat strandskydd riskerar att urholka riksintressenas värden.

I ett långsiktigt perspektiv är det motiverat att bevara större sammanhängande utvidgade strandskyddsområden med värden för såväl allmänheten som växt- och djurlivet. Om områdena fragmentiseras av exploateringar riskerar värdena för friluftsliv och djur- och växtliv att gå förlorade. Även om strandområdena är små kan de ha mycket höga värden för strandskyddet just för att de kan vara de enda kvarvarande, kanske oexploaterade, stränderna i ett område.

Många naturmiljöer utanför 100-meterszonen är en del av samma naturgeografiska landskap som zonen närmast vattnet. Lokalklimatet kring vattenområdena påverkas av närheten till vattnet i större områden, vilket i sin tur påverkar livsmiljöerna för, och förekomsterna av, djur- och växtlivet. Vissa av de djur- och växtarter som kan återfinnas närmast vatten kan också ha behov av områden längre från vattnet för att söka föda, föröka/föröka sig, etc. För den

Datum
2014-09-16

Beteckning
511-39826-2012

Allemansrättsliga tillgängligheten och friluftslivets behov är det många gånger värdefullt för naturupplevelsen med bredare strandskydds-zoner. Värden kan ligga i att inte ha bebyggelse och vissa typer av exploateringar inom syn- och hörhåll, och då särskilt i ett förhållandevis högexploaterat och bullerstört storstads-län.

Med hänsyn till de värden inom de aktuella strandområdena som framkommit i översynen bedömer Länsstyrelsen att den utvidgade strandskydds-zonen i normalfallet ska vara 300 meter från strandlinjen vid normalt medelvattenstånd. Längs vissa strandsträckor gör detaljplanlagda områden, tätbebyggda områden utanför detaljplan eller tydligt avskiljande stora och tungt trafikerade vägar och järnvägar att strandskyddsområdet utvidgas till mindre än 300 meter.

När det gäller avskiljande exploateringar kan höga värden för allemansrättslig tillgänglighet eller djur- och växtlivet inom strandområdet motivera att strandskyddet ändå bör ligga kvar bakom den avskiljande exploateringen.

Med anledning av det inkomna yttrandet från Botkyrka kommun vill Länsstyrelsen framhålla att kommunens synpunkter har tillgodosetts så långt det varit möjligt inom ramen för Länsstyrelsens uppdrag, och utvidgat strandskydd upphävs därför enligt kommunens önskemål för Prästviken och Östra Vårsta. Det rör sig om tätortsnära utbyggnadsområden som är utpekade i den antagna översiktsplanen, och där utbyggnaden bedöms ske i närtid. Utbyggnadsområdena har dessutom betydelse för bostadsförsörjningen och tillgången till service och kollektivtrafik är god. Vidare gäller för områdena att värdena för den allemansrättsliga tillgängligheten eller djur- och växtlivet inte bedömts vara tillräckligt höga för att de ska omfattas av utvidgat strandskydd. I ett område, Lida friluftsgård, bedömer Länsstyrelsen dock att utvidgat strandskydd fortfarande är motiverat utifrån strandskyddets syften. Det finns en viss osäkerhet om exploateringen kommer att genomföras och frågan om strandskyddet kan upphävas eller ej får avgöras i det eventuella fortsatta arbetet. I övrigt bibehålls huvudsakligen det tidigare utvidgade strandskyddet.

Länsstyrelsen vill framhålla att när det gäller områden som i den regionala utvecklingsplanen pekas ut som regional stadskärna samt regional stadsbygd med utvecklingspotential är förutsättningarna och redovisningarna översiktliga till sin karaktär. Länsstyrelsen gör därför bedömningar från fall till fall för sådana områden utifrån nämnda utgångspunkter i översynen av det utvidgade strandskyddet. I vissa fall är det möjligt att redan i översynsarbetet upphäva det utvidgade strandskyddet, men i andra fall får frågan om strandskyddet kan upphävas eller ej istället avgöras i det efterföljande detaljplanarbetet.

Med anledning av inkomna yttranden rörande underlag och motiveringar för beslutet konstaterar Länsstyrelsen att de underlag som används för att påvisa vissa av värdena är av mer övergripande karaktär, som till exempel beskrivningar av områden som omfattas av riksintressen. När det gäller natur- och friluftsvärden beskrivs dessa för varje delområde, och en koppling görs mellan värde-

Datum
2014-09-16

Beteckning
511-39826-2012

beskrivningarna och de ovan nämnda sju punkterna i propositionen som ligger till grund för motiven till varför utvidgat strandskydd bör råda. Mot denna bakgrund anser Länsstyrelsen att underlag och värdebeskrivningar är tillräckliga för att kunna ligga till grund för beslut om utvidgat strandskydd. De skärpta kraven för att få utvidga strandskyddet torde därmed ha uppfyllts, och Länsstyrelsen bedömer att motiveringarna är tillräckliga.

Att Länsstyrelsen ska fatta beslut i det enskilda fallet innebär att det inte får ske genom generella föreskrifter⁶. Det ska således inte råda osäkerhet om för vilka land- eller vattenområden beslutet gäller. Exempelvis får ett beslut inte formuleras i termer av att det omfattar alla obebyggda stränder i kommunen. Som underlag för Länsstyrelsens prövning har specifika värdebeskrivningar för enskilda områden tagits fram och dessa utgör grund för Länsstyrelsens bedömning av om ett område ska omfattas av utvidgat strandskydd eller ej. Vidare har kartor som preciserar var det råder utvidgat strandskydd upprättats. Enligt Länsstyrelsens mening sker således aktuellt beslut om utvidgade strandskyddsområden genom ett beslut av Länsstyrelsen i det enskilda fallet och inte genom någon generell föreskrift. Länsstyrelsen bedömer inte heller att det råder osäkerhet om beslutets räckvidd i förhållande till markägare eller allmänhet⁷.

Avseende synpunkterna om att strandskyddets syften tillgodoses av 100 meters strandskydd samt att värden för strandskyddet saknas inom ett visst område hänvisas till vad som framgår ovan.

När det rör synpunkterna om landsbygdsföretagens utveckling vill Länsstyrelsen framhålla att strandskydd inte begränsar rätten att bruka mark så som den hittills har brukats. Strandskyddet hindrar inte heller, under vissa förutsättningar, skogs- och jordbruk. Det finns vidare möjligheter att utvidga befintliga verksamheter liksom att utveckla frilufts- och turismverksamheter enligt 7 kap. 18 c § MB.

Angående inkomna synpunkter om att markägare inte har tillfrågats i arbetet och att Länsstyrelsen borde ha delgivit alla sakägare konstaterar Länsstyrelsen att förfarandet för handläggning av denna typ av ärenden regleras främst i förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. och delgivningslagen (2010:1932) och att det av dessa framgår att ett förslag till beslut ska delges berörda. Länsstyrelsen har bedömt att kungörelsedelgivning är motiverat i ärendet för Botkyrka kommun.

För frågan om ersättning för fastigheter som omfattas av strandskydd hänvisas till avsnittet Upplysningar.

Med anledning av flera remissinstansers förslag om att nya områden föreslås omfattas av utvidgat strandskydd har Länsstyrelsen i denna översyn inte haft

---

⁶ Prop. 2008/09:119 s. 99.

⁷ Jämför regeringsbeslut 2004-05-06, M1999/3326/F/M.

Datum
2014-09-16

Beteckning
511-39826-2012

möjlighet att utreda dessa områden vidare. Översynen av det utvidgade strandskyddet inriktar sig i första hand på de strandskyddsområden som redan är utvidgade.

När det gäller de utvidgade strandskyddsområden som analyserats och som omfattas av detta beslut om utvidgning bedömer Länsstyrelsen, utifrån förhållandena i länet samt de aktuella strandområdenas värden som beskrivs i värdebeskrivningarna, se bilaga 2, att berörda områden behöver omfattas av utvidgat strandskydd för att säkerställa strandskyddets syften. Syftena är att långsiktigt trygga förutsättningarna för allemansrättslig tillgång till strandområden, och bevara goda livsvillkor för djur- och växtlivet på land och i vatten. De områden som omfattas av utvidgat strandskydd redovisas i bilaga 1.

I de fall det gäller de utvidgade strandskyddsområden som analyserats och som inte omfattas av detta beslut om utvidgning, bedömer Länsstyrelsen att de inte har tillräckliga värden för att omfattas av utvidgat strandskydd, se bilaga 2, eller att ett annat viktigt samhällsintresse bör ges företräde framför strandskyddsintresset. Dessa strandområden behöver således inte omfattas av utvidgat strandskydd och de bedöms uppenbart sakna betydelse för att tillgodose strandskyddets syften. Utvidgat strandskydd ska därför upphävas inom dessa strandområden. Länsstyrelsen kan vidare konstatera att det utvidgade strandskyddet, även om det inte hade upphävts, hade förfallit efter den 31 december 2014 enligt övergångsbestämmelserna i punkt 3 till lagen (2009:532) om ändring i lagen om miljöbalken.

Vid prövningen av förslaget till utvidgade strandskyddsområden ska hänsyn tas även till enskilda intressen enligt 7 kap. 25 § MB. Med hänsyn till naturvårds- och miljöintressen får inskränkningar i användningen av mark och byggnader göras om det är nödvändigt för att tillgodose angelägna allmänna intressen. Miljöbalkens bestämmelser avseende strandskydd syftar till att tillgodose ett sådant angeläget allmänt intresse⁸. Länsstyrelsen bedömer att beslutet om att utvidga strandskyddsområdena i Botkyrka kommun inte innebär någon inskränkning i enskildas rätt att använda mark eller vatten som går längre än vad som krävs för att syftet med strandskyddet ska tillgodoses.

Kungörelse

Enligt vad som framgår av 27 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. ska beslutet införas i länets författningssamling och kungöras i Dagens Nyheter och Svenska Dagbladet.

⁸ Prop. 1993/94:117 s. 16 och prop. 1997/98:45, del 1, s. 321-322.

Datum
2014-09-16

Beteckning
511-39826-2012

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas till regeringen, Miljödepartementet, se bilaga 3.

Länsstyrelsen måste ha fått skrivelsen med överklagandet inom tre veckor från den dag beslutet kungjorts i ortstidning.

Upplysningar

I enlighet med 7 kap. 14 § MB tredje stycket gäller ett beslut om att utvidga strandskyddsområdet omedelbart, även om det överklagas, såvida inte regeringen efter ett överklagande föreskriver annat.

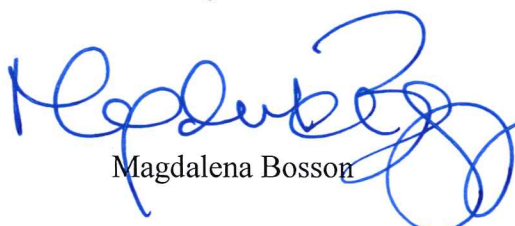
För de strandområden där det utvidgade strandskyddet upphävs råder generell strandskydd om 100 meter från strandlinjen vid normalt medelvattenstånd. För övriga strandområden råder strandskydd i enlighet med gällande beslut.

Utvidgat strandskydd inom detaljplaner förfaller efter den 31 december 2014, i enlighet med punkt 3 i övergångsbestämmelserna till lagen (2009:532) om ändring i miljöbalken utom i de fall de omfattas av utvidgat strandskydd enligt detta beslut.

Inom de strandområden som omfattas av strandskydd tillämpas gällande strandskyddslagstiftning som främst regleras i 7 kap. 13 – 18 h §§ MB.

Av 31 kap. 4 § punkterna 1-7 MB framgår i vilka fall fastighetsägare har rätt till ersättning på grund av beslut som innebär att mark tas i anspråk eller att pågående markanvändning inom berörd del av en fastighet avsevärt försvåras. Beslut om utvidgning av strandskyddet ingår inte i uppräknningen vilket innebär att ägare och innehavare av särskild rätt till marken inte har rätt till ersättning med anledning av ett beslut om utvidgat strandskydd.

Beslut i detta ärende har fattats av länsöverdirektören Magdalena Bosson. I den slutliga handläggningen har även deltagit miljödirektören Göran Åström, samhällsbyggnadsdirektören Gunilla Holmquist, avdelningschefen Åsa Ryding, tillväxtdirektören Mats Hedenström samt miljöhandläggaren Annika Lindvall, föredragande.

Magdalena Bosson

Annika Lindvall

Datum
2014-09-16

Beteckning
511-39826-2012

Bilagor

1. Beslutskartor
2. Värdebeskrivningar, inkl. källförteckning för dessa
3. Hur man överklagar
4. Sändlista
5. Meddelande om beslut

Utvidgat strandskydd i Botkyrka kommun

Tillhör Länstyrelsens beslut för Botkyrka kommun 2014-09-16
Diarienummer 511-39826-2012.

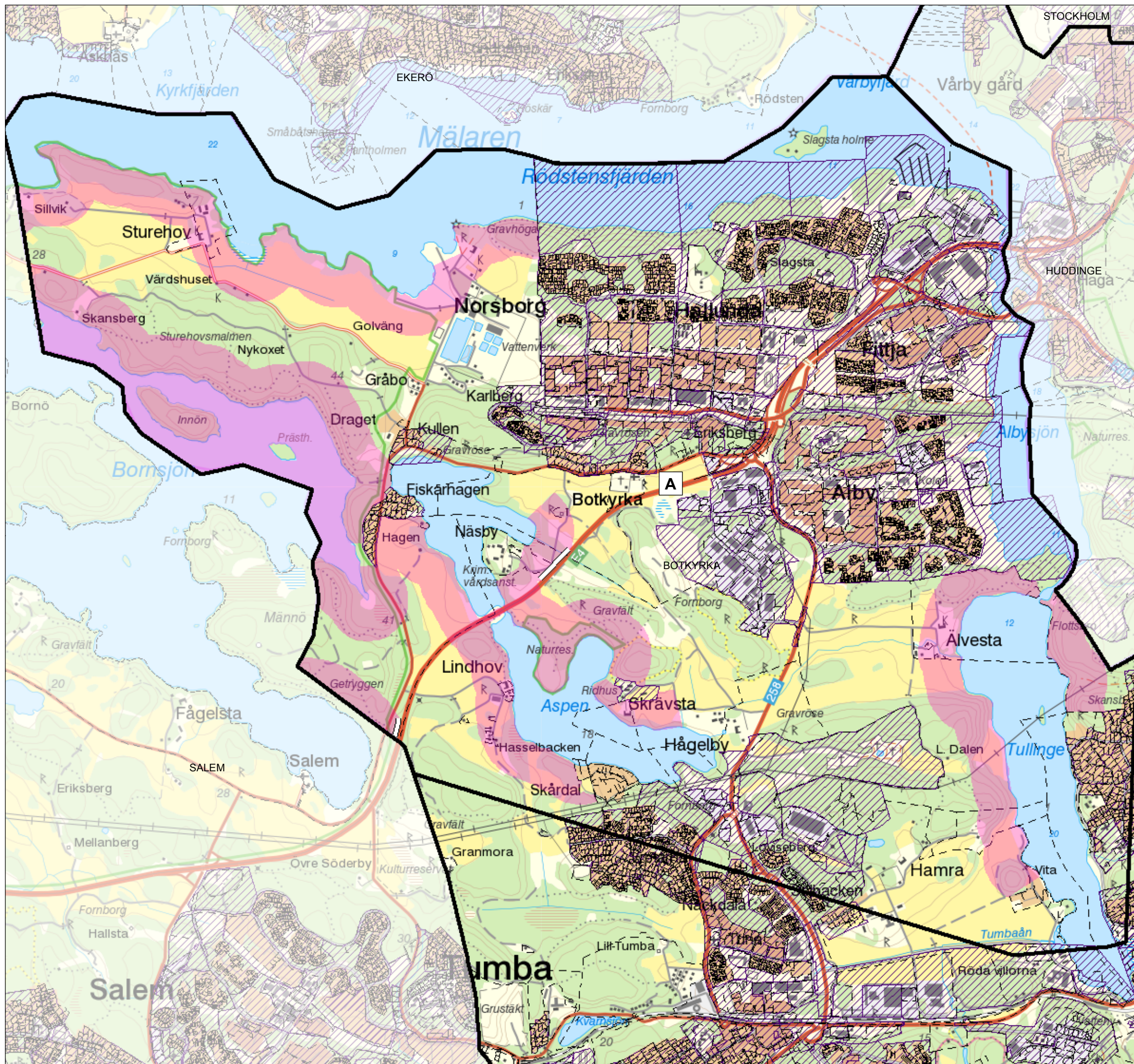
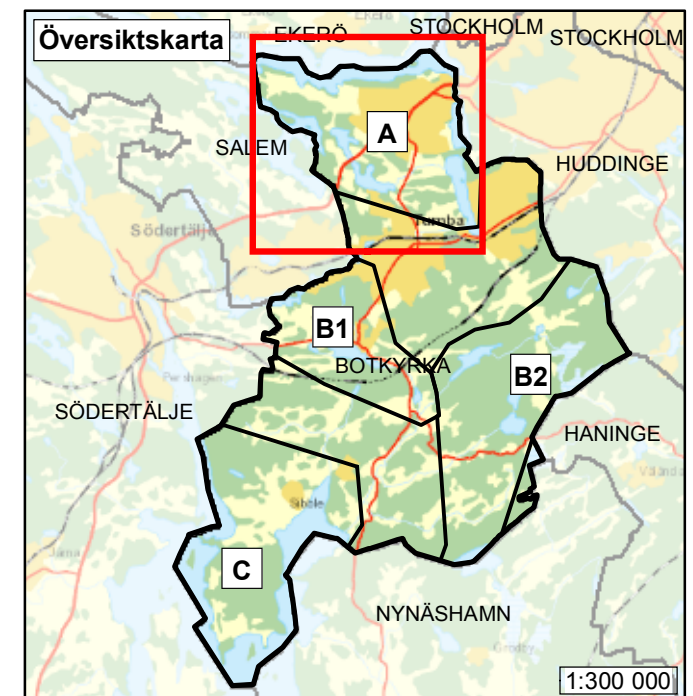
Teckenförklaring

- **A1** Områdesindelning med beteckning (se värdebeskrivning)
- Generellt strandskydd om 100 meter utvidgat till 300 meter från strandlinjen vid normalt medelvattenstånd med undantag av områden avgränsade av detaljplan eller bakre begränsningslinje
- Utvidgat strandskydd mindre än 300 meter med bakre begränsningslinje
- Detaljplan
- Fastighetsgräns

0 300 600 900 Meter 1:30 000

Upplysningar

För övriga strandområden visas inte det generella strandskyddets utbredning på kartan.

Utvidgat strandskydd i Botkyrka kommun

Tillhör Länstyrelsens beslut för
Botkyrka kommun 2014-09-16
Diarienummer 511-39826-2012.

Teckenförklaring

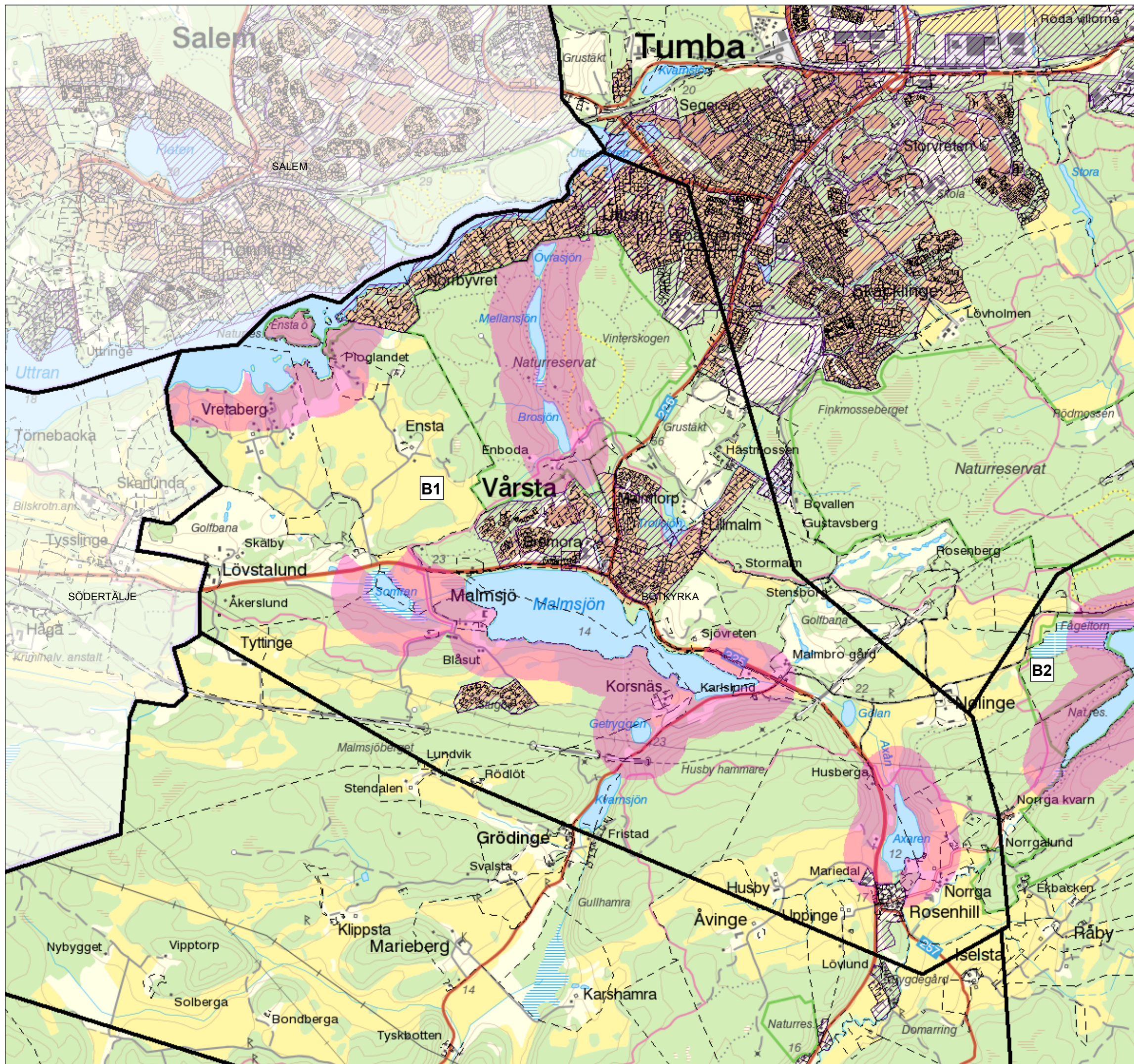
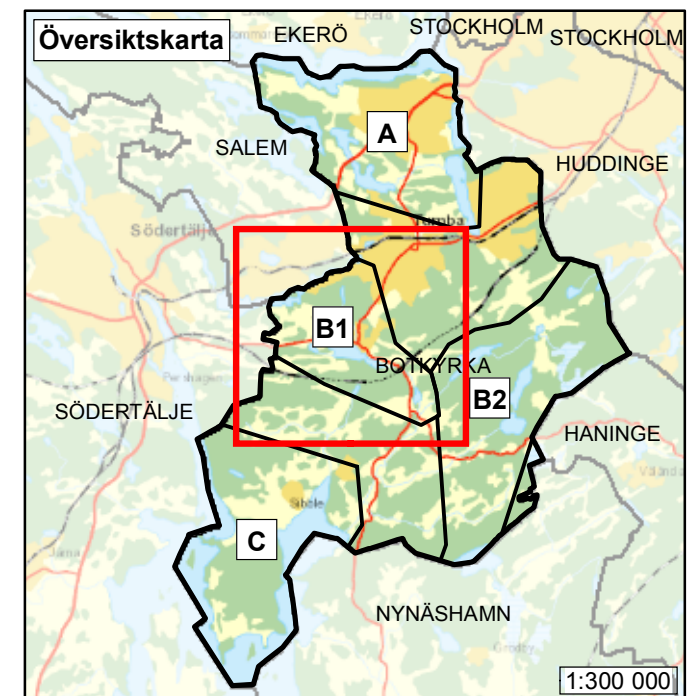
- **A1** Områdesindelning med beteckning (se värdebeskrivning)
- Generellt strandskydd om 100 meter utvidgat till 300 meter från strandlinjen vid normalt medelvattenstånd med undantag av områden avgränsade av detaljplan eller bakre begränsningslinje
- Detaljplan
- Fastighetsgräns

0 300 600 900 Meter 1:30 000

Upplysningar

För övriga strandområden visas inte det generella strandskyddets utbredning på kartan.

Utvidgat strandskydd i Botkyrka kommun

Tillhör Länstyrelsens beslut för
Botkyrka kommun 2014-09-16
Diarienummer 511-39826-2012.

Teckenförklaring

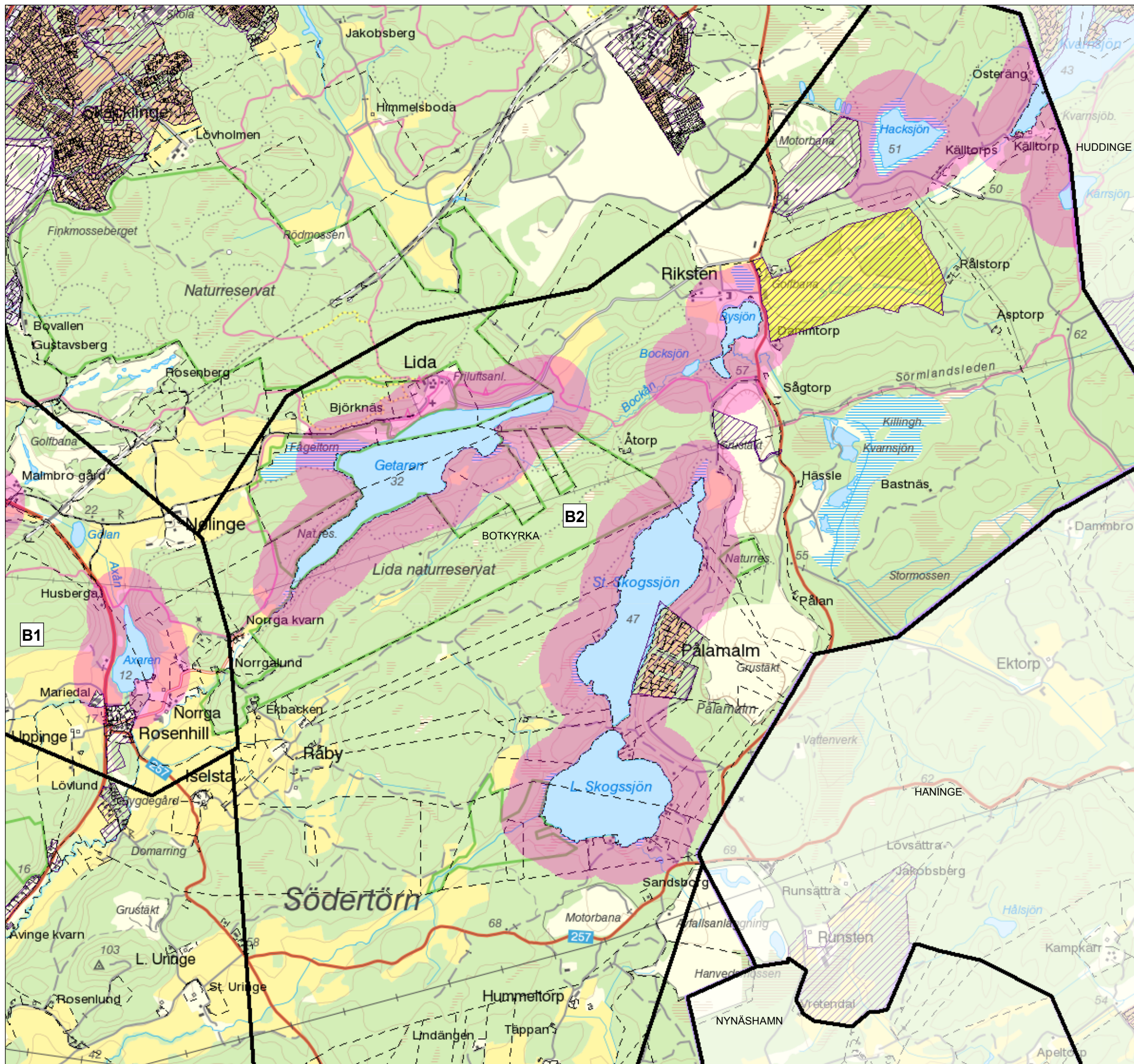
- **A1** Områdesindelning med beteckning (se värdebeskrivning)
- Generellt strandskydd om 100 meter utvidgat till 300 meter från strandlinjen vid normalt medelvattenstånd med undantag av områden avgränsade av detaljplan eller bakre begränsningslinje
- Detaljplan med utvidgat strandskydd enligt tidigare beslut
- Detaljplan
- Fastighetsgräns

0 300 600 900 Meter 1:30 000

Upplysningar

För övriga strandområden visas inte det generella strandskyddets utbredning på kartan.

Utvidgat strandskydd i Botkyrka kommun

Tillhör Länstyrelsens beslut för
Botkyrka kommun 2014-09-16
Diarienummer 511-39826-2012.

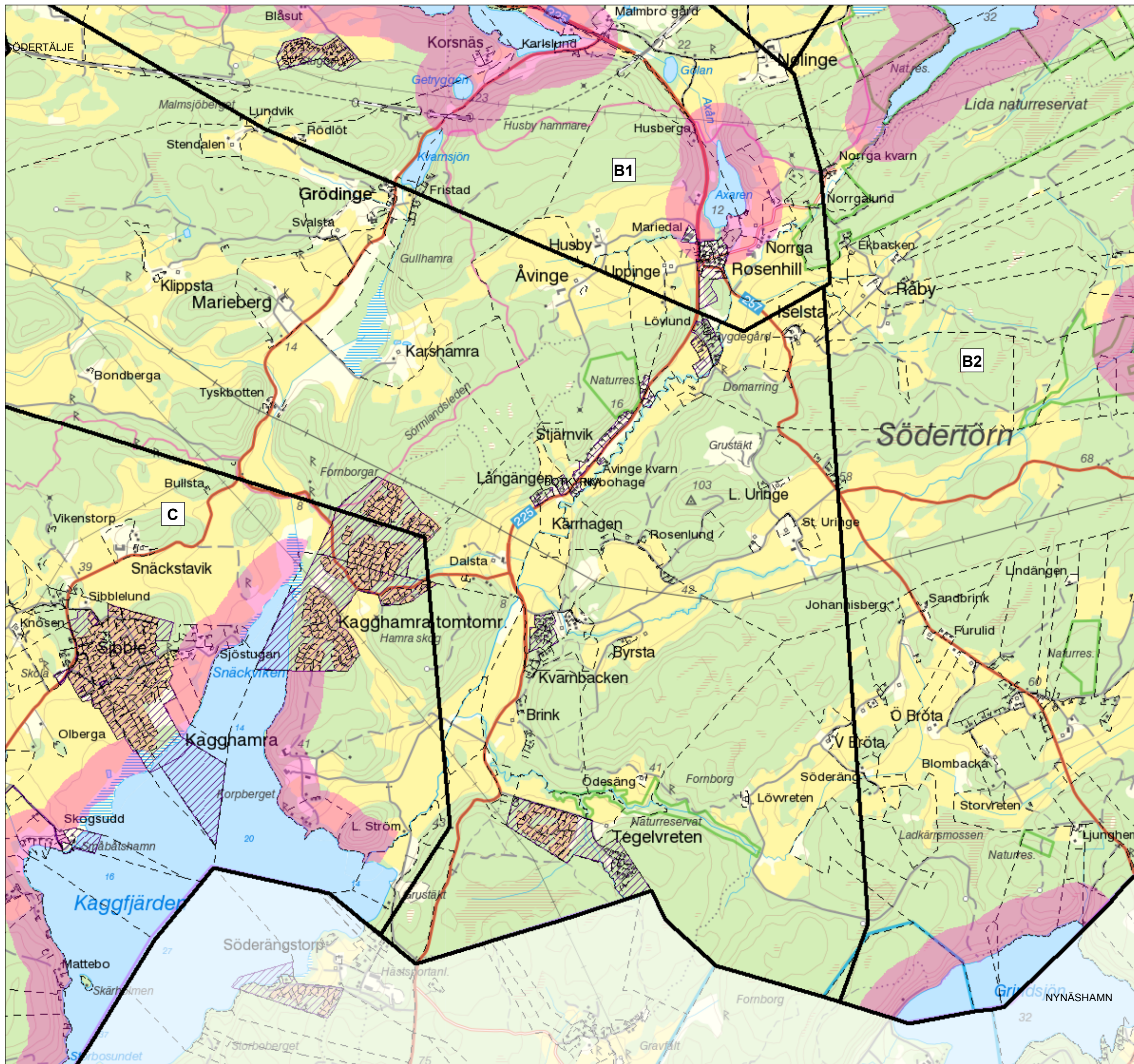
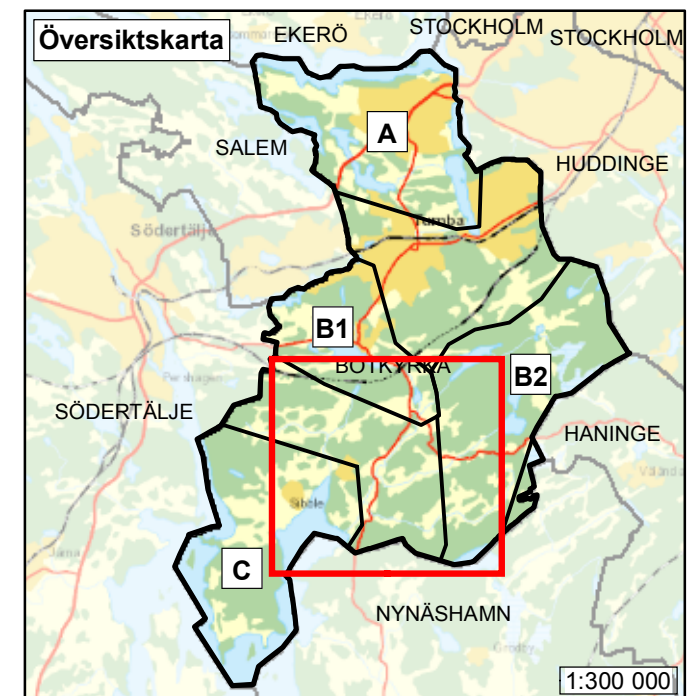
Teckenförklaring

- **A1** Områdesindelning med beteckning (se värdebeskrivning)
- Generellt strandskydd om 100 meter utvidgat till 300 meter från strandlinjen vid normalt medelvattenstånd med undantag av områden avgränsade av detaljplan eller bakre begränsningslinje
- Detaljplan
- Fastighetsgräns

0 300 600 900 Meter 1:30 000

Upplysningar

För övriga strandområden visas inte det generella strandskyddets utbredning på kartan.

Utvidgat strandskydd i Botkyrka kommun

Tillhör Länstyrelsens beslut för
Botkyrka kommun 2014-09-16
Diarienummer 511-39826-2012.

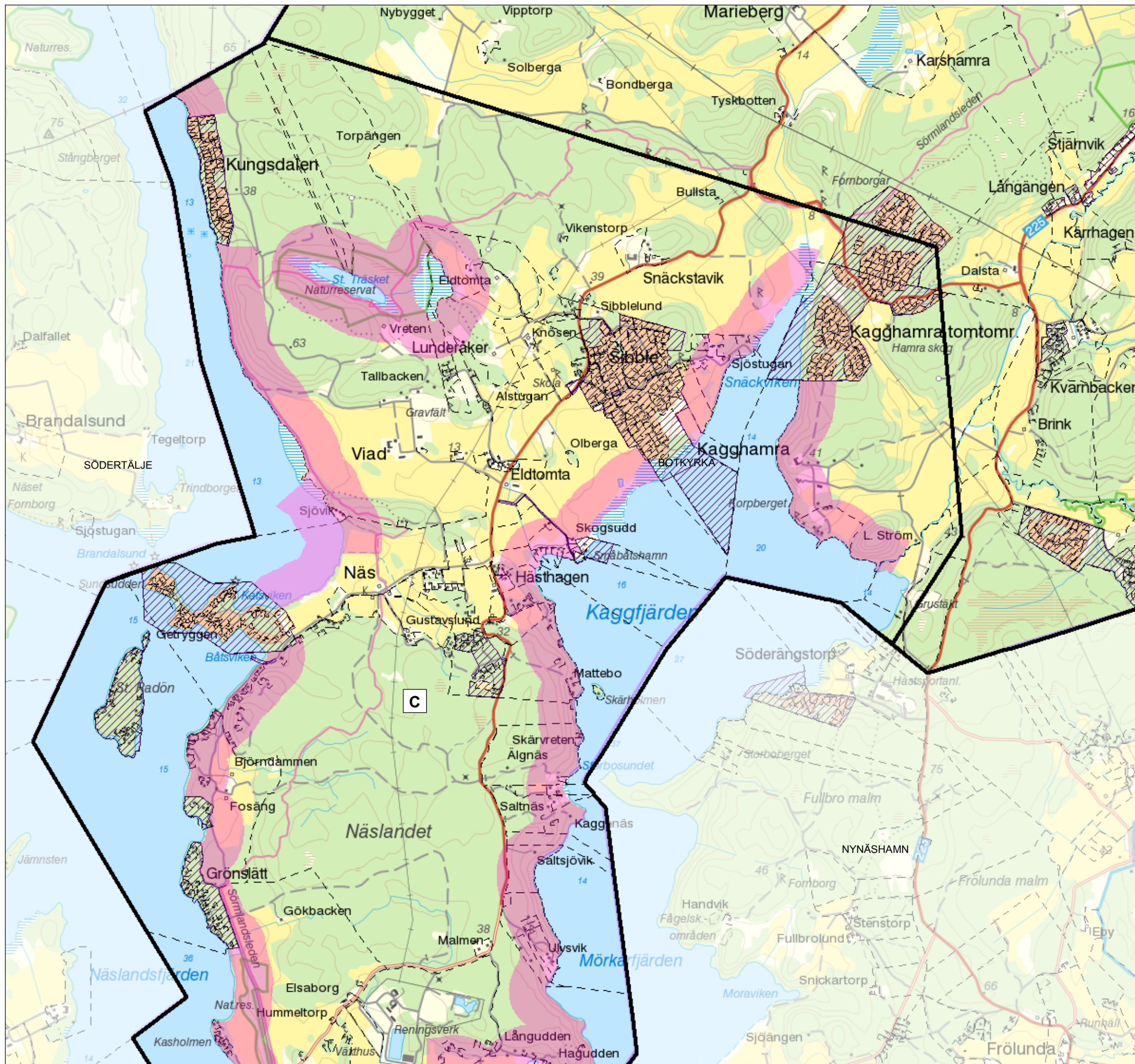
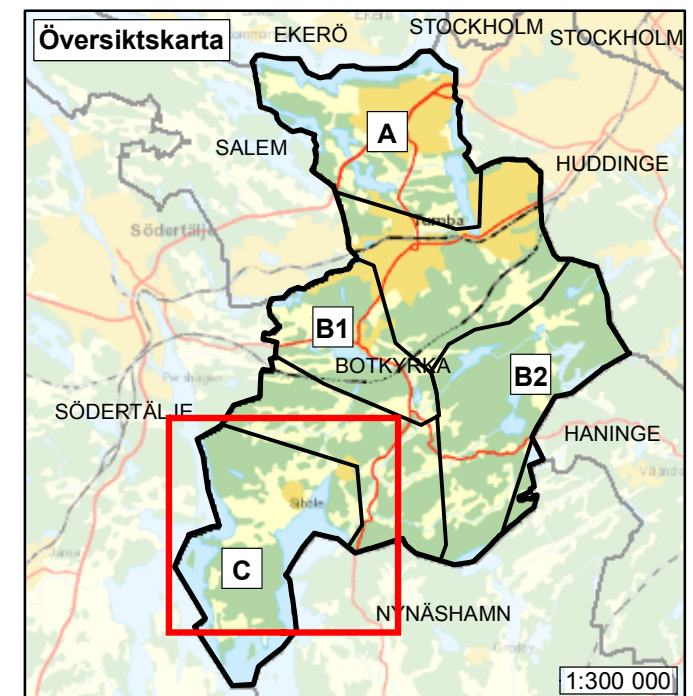
Teckenförklaring

- **A1** Områdesindelning med beteckning (se värdebeskrivning)
- Generellt strandskydd om 100 meter utvidgat till 300 meter från strandlinjen vid normalt medelvattenstånd med undantag av områden avgränsade av detaljplan eller bakre begränsningslinje
- Detaljplan
- Fastighetsgräns

0 300 600 900 Meter 1:30 000

Upplysningar

För övriga strandområden visas inte det generella strandskyddets utbredning på kartan.

Utvidgat strandskydd i Botkyrka kommun

Tillhör Länstyrelsens beslut för
Botkyrka kommun 2014-09-16
Diarienummer 511-39826-2012.

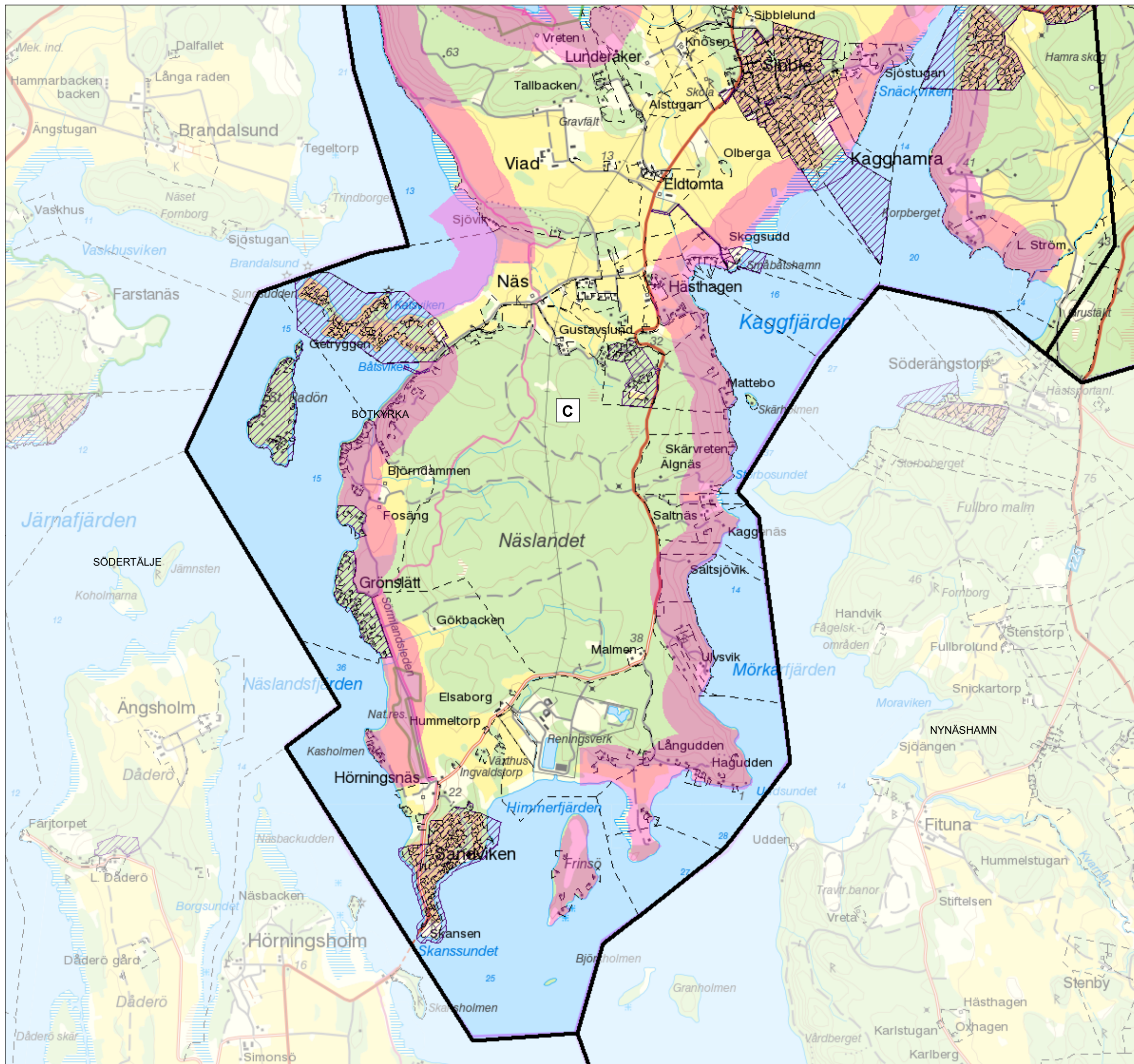
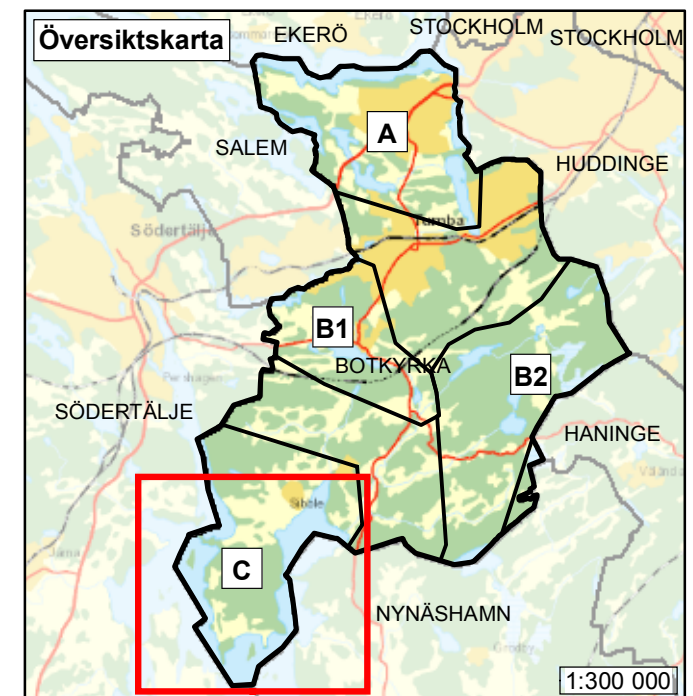
Teckenförklaring

- **A1** Områdesindelning med beteckning (se värdebeskrivning)
- Generellt strandskydd om 100 meter utvidgat till 300 meter från strandlinjen vid normalt medelvattenstånd med undantag av områden avgränsade av detaljplan eller bakre begränsningslinje
- Detaljplan
- Fastighetsgräns

0 300 600 900 Meter 1:30 000

Upplysninger

För övriga strandområden visas inte det generella strandskyddets utbredning på kartan.

Botkyrka kommun, värdebeskrivningar samt källförteckning

Nord, värdebeskrivning A

Delområdets aktuella strandområden ligger inom den i regionplanen utpekade Bornsjökilen. De gröna kilarna utgör en sammanhängande struktur av områden med höga rekreations-, natur- och kulturmiljövärden. Med undantag av några delar vid Tullingesjön omfattas delområdets strandområden även av ett område av riksintresse för kulturmiljövärden enligt 3 kap. 6 § miljöbalken (MB) (Bornsjön). Miljön utgörs bland annat av ett herrgårdslandskap utmed Mälaren som präglas av ett sedan bronsåldern utvecklade jordbruk, kommunikationerna på vatten och till lands, den tidiga medeltidens sockenindelning och de stora herrgårdsanläggningarna.

Strandzonen längs **Mälarstranden** ingår i Mälarens öar och strandområden som i sin helhet omfattas av riksintresse enligt 4 kap. 1 och 2 §§ miljöbalken (MB) med hänsyn till de samlade natur- och kulturvärdena. Bestämmelserna syftar till att värna det värdefulla Mälarlandskapet med sina unika natur- och kulturvärden. Det har särskilt stora värden för friluftsliv och turism.

Det aktuella strandområdet ligger till övervägande del även inom Bornsjöns naturreservat, och den regionala grönkilens värdekärna. Landskapet som omger Bornsjön inom reservatet är typisk sörmländsk sprickdalsterräng. I området finns varierande natur. Bornsjön har stort limnologiskt värde och är av betydelse som häckningslokal. Bornsjöområdet är relativt lättillgängligt, och flera vägar och stigar går genom området. Syftet med reservatet är bland annat att bevara ett större oexploaterat storstadsnära område med en levande kulturbygd och varierad natur. Syftet omfattar också att hålla området lätt tillgängligt för den typ av friluftsliv som inte kräver särskilda anläggningar. Flertalet fynd av rödlistade arter har gjorts inom strandområdena.

Enligt kommunens översiktsplan utgörs stora delar av strandzonen av ett grönt aktivitetsrum. Där finns det plats för längre promenader, skidåkning, motion och utflykter. Området vid Sturehäll/Hästholmen består av ädellövskog på klippor, lite igenväxande betesmark, alkärr och strandnära lövsumpskog, samt ett flertal mycket gamla, solitära ekar i odlingslandskapet. I Naturvårdsprogram för Botkyrka kommun bedöms hela området vara en kulturmiljö med naturvärden. Där finns en helhetsmiljö med bland annat de två gustavianska säterierna Sturehof och Norsborg. Den östra delen av strandavsnittet är en del av en regional strandpromenad. Där finns även ett område med skyddsvärda träd och en barrskog

VÄRDEBESKRIVNINGAR Bilaga 2 Datum
2014-09-16Beteckning
511-39826-2012

som av Skogsstyrelsen utpekats som nyckelbiotop. Hela strandområdet omfattas av ett vattenskyddsområde.

Bornsjöns stränder och vattenområde delas mellan Botkyrka och Salems kommuner. Botkyrka kommuns stränder längs sjön ligger, liksom Mälarstrandens ovan, inom Bornsjöns naturreservat, den regionala grönkilens värdekärna och ett vattenskyddsområde. Delar av strandområdet omfattas också av riksintresse (Mälarens öar och strandområden) enligt 4 kap. 1-2 §§ MB med hänsyn till de samlade natur- och kulturvärdena. Därutöver omfattas sjön och stora delar av de aktuella strandområdena av ett område av riksintresse för naturvärden enligt 3 kap. 6 § MB (Bornsjön). Flertalet fynd av rödlistade arter har gjorts i området. Bornsjöns vattenområde omfattas av ett Natura 2000-område. Sjön har mycket hög vattenkvalitet och den är värdefull för fågellivet. Bornsjöområdet är ett viktigt hydrologiskt referensområde. De närmaste omgivningarna är geologiskt, botaniskt och kulturhistoriskt mycket intressanta. Bornsjön är utpekad som ett särskilt värdefullt vatten av Riksantikvarieämbetet då det kring sjön finns ett för Mälaren karaktäristiskt herrgårdslandskap med stora gårdar lokaliserade med tydlig vattenanknytning till bland annat Bornsjön. Här finns flera stigar och utsiktsplatser. Hela den aktuella strandsträckan ligger också inom ett grönt aktivitetsrum enligt kommunens översiktsplan. Där finns det plats för längre promenader, skidåkning, motion och utflykter. Bornsjön utgör reservvattentäkt för Storstockholm.

Vid Fiskarhagen, inom den nordöstra delen av strandområdet runt sjön **Aspen**, har Skogsstyrelsen pekat ut objekt med naturvärden, och i närheten av dessa en nyckelbiotop i form av en alsumpskog/strandskog. Längre åt söder ligger Ekholmens naturreservat, som också är ett Natura 2000-område. Halvön Ekholmen är bevuxen med halvöppen blandskog som karakteriseras av ett antal mycket grova, gamla ekar. Området hyser en rik vedsvamp- och mossflora. Djurlivet är rikt med ett 40-tal häckande fågelarter, flera fladdermusarter och en mycket speciell insektsfauna. Ett flertal rödlistade arter har påträffats.

Ett område norr om Skrävsta ingår ett grönt aktivitetsrum vilket är stadsnära sammanhängande grönområde värdefullt för friluftslivet enligt kommunens översiktsplan. Där finns plats för aktiviteter som skidåkning, utflykter och motion. Inom den aktuella strandzonen sydväst om Aspen, mellan Skårdal och Hasselbacken, finns en lövskogslund respektive en lövsumpskog som utgör två nyckelbiotoper samt en tallskog som utgör ett objekt med naturvärden. Vid Lindhov finns grupper med skyddsvärda träd. Stora delar av de aktuella stränderna runt Aspen ingår i kulturmiljöer med naturvärden enligt kommunens Naturvårdsprogram. Här finns flertalet fornlämningar. En naturstig går runt sjön. Området ligger inom ett svagt avsnitt i den regionala grönstrukturen. Aspens nordvästra delar ingår i ett vattenskyddsområde.

De aktuella strandområdena väster om **Tullingesjön** hyser flera objekt med naturvärden, enligt Skogsstyrelsen. Skogsområdena här har potential för

VÄRDEBESKRIVNINGAR Bilaga 2 Datum
2014-09-16Beteckning
511-39826-2012

rekreation. De sydligaste delarna av strandavsnittet ingår i ett område som utpekats som regionalt intressant för kulturmiljövården (Hamra – Alfa Laval). Kulturmiljöerna inrymmer områden som ett mönsterjordbruk och ett gjuteri. Vid näset mellan Tullingesjön och Albysjön går en naturstig på den tallbevuxna åsen och det är ett välfrekventerat strövområde med flera utsiktsplatser. Strandzonen nordväst om Tullingesjön ingår i Bornsjökilens värdekärna. Den ligger även inom ett större sammanhängande grönområde värdefullt för friluftslivet enligt översiktsplanen och det har dokumenterat höga naturvärden. De i området förekommande ravinerna, ädellövbestånden och blandskogspartierna hyser rödlistade arter. Åsen är av geologiskt intresse och viktig för landskapsbildningen. Området är av mycket stort kulturhistoriskt värde och det finns många fornlämningar. Inom strandavsnittet finns flera områden med skyddsvärda träd samt nyckelbiotoper. Enligt Länsstyrelsens rapport om skydd av tätortsnära natur har kommunen föreslagit området nordöst om Tullingesjön som ett utredningsområde. På sjöns östra sida finns en badplats.

Motiv till utvidgat strandskydd inom nord, värdebeskrivning A (jämför de sju punkterna under rubriken ”Skälen för Länsstyrelsens beslut” i beslutstexten): 1, 2, 5, 6, 7.

Sjöar väst, värdebeskrivning B1

I stort sett alla de aktuella strandområdena i delområdet ligger inom den i regionplanen utpekade Hanvedenkilen. De gröna kilarna utgör en sammanhängande struktur av områden med höga rekreations-, natur- och kulturmiljövården.

Sjön **Uttran** delas med Salems kommun. I Uttran ligger Ensta ö som i sin helhet omfattas av ett naturreservat. Ön är främst bevuxen med naturskogsartad barrskog. Hällmarkspartierna domineras av tallskog av hög ålder. I svackor och mellan höjder finns fuktig lövsumpskog och små alkärr. Rakt söder om Ensta ö finns ett område inom det aktuella strandavsnittet nära Vretaberg som har dokumenterat höga naturvärden. Här finns en mosaik av olika naturtyper med granskog, sumpskogspartier och ett alkärr. Tillgången på död ved är stor vilket bidragit till områdets rika vedsvampflora. Även moss- och lavfloran är värdefull. I närheten finns en kuperad och varierad hage som har höga värden enligt Jordbruksverkets ängs- och betesmarksinventering och värdena berättigar till miljöersättning. Det utgörs av en lövsumpskog och alkärr omväxlande med betad strandäng och torrare betesmark. Området har stort värde för landskapsbildningen. Här finns också områden med skyddsvärda träd. Den östra delen av strandavsnittet ingår i ett större område värdefullt för friluftslivet enligt översiktsplanen.

Strandområdena kring **Övrasjön, Mellansjön och Brosjön** ligger till övervägande del inom Vinterskogens naturreservat, och stora delar omfattas av ett Natura 2000-område. Området ingår i Bornsjökilens värdekärna. Vinterskogens

VÄRDEBESKRIVNINGAR Bilaga 2 Datum
2014-09-16Beteckning
511-39826-2012

naturreservat har mycket höga natur- och upplevelsevärden och är ett av kommunens mest välbesökta tätortsnära rekreationsområden. Skogen är av omväxlande ålder och struktur och hyser en rik svamp- och mossflora med många rödlistade arter. Här finns flera nyckelbiotoper och objekt med naturvärden och partier av naturskogskaraktär förekommer. Upplevelse- och rekreationsvärdena är till stor del knutna till den kuperade och omväxlande skogen med de många lättpromenerade stigarna och motionsspåren. Området är uppskattat av svamp- och bärplockare. Sörmlandsleden passerar genom reservatet. Många föreningar och skolor använder området för sin verksamhet. Vid Brosjön ligger en kommunal badplats med badbryggor.

Sjön **Somran** är en igenväxande näringsrik slättsjö. Somran och främst dess sydvästra strandområde har dokumenterat höga naturvärden. Här finns bland annat en ravin med frodig vegetation och en källpåverkad barmaturskog med rikligt med död ved och lågor. Skogsstyrelsen har pekat ut dessa som en nyckelbiotop, och även flera objekt med naturvärden. Sjön har stort värde för fågellivet och skogsmarken har en rik svampflora. I det aktuella strandområdet norr om sjön finns även områden med skyddsvärda groddjur. Strandområdet öster om sjön ingår i ett större område av riksintresse för kulturmiljövården enligt 3 kap. 6 § MB (Grödinge). Grödinge är en centralbygd med förhistorisk bruknings- och bosättningskontinuitet, smala uppodlade sprickdalar präglade av mindre herrgårdar, och med stor fornlämningsrikedom i de dominerande landskapspartierna.

De aktuella strandområdena vid **Malmsjön**, som ligger öster om sjön Somran, ingår i sin helhet inom samma område av riksintresse för kulturmiljövården som Somran. Inom strandzonen vid Malmsjöns västra sida finns flera områden med skyddsvärda träd, och Skogsstyrelsen har pekat ut objekt med naturvärden. Vid Korsnäs finns en nyckelbiotop i form av en sandbarrskog/åsbarrskog med ymnigt mosstäcke. Öster om sjön, vid Malmbro, ingår strandområdet i ett område med dokumenterat höga naturvärden. Åsryggen vid Malmbro är av stort geologiskt intresse. Den är främst bevuxen med gran eller lövskog. Även vid Sjövreten har terrängformationerna höga geologiska värden. Där finns en källa inom strandområdet.

Strax söder om Malmsjön, på en ås-kulle, ligger den cirkelrunda lilla sjön **Getryggen** som ligger i en s.k. dödisgrop. Sjön och dess omgivning har mycket högt värde ur geovetenskaplig synpunkt. Getryggen omfattas av samma riksintresseområde för kulturmiljövården (Grödinge) som Malmsjön och Somran. Det gäller även strandområdena kring den näraliggande sjön **Axaren**. De östra delarna av Axaren ligger inom den regionala grönkilens värdekärna. I nordöst finns en bergbrant med dokumenterat höga naturvärden pga att skogen i branten är av urskogskaraktär. Det har gett förutsättningar för en rik skalbaggsfauna. Delar av området är av Skogsstyrelsen utpekade som en nyckelbiotop. Strandområdet norr om sjön ingår i ett större område som i Länsstyrelsens rapport om skydd av tätortsnära natur föreslagits bli naturreservat.

VÄRDEBESKRIVNINGAR Bilaga 2 Datum
2014-09-16Beteckning
511-39826-2012

Motiv till utvidgat strandskydd inom sjöar väst, värdebeskrivning B1 (jämför de sju punkterna under rubriken ”Skälen för Länsstyrelsens beslut” i beslutstexten): 1, 5, 6, 7.

Sjöar öst, värdebeskrivning B2

I stort sett alla de aktuella strandområdena i delområdet ligger inom den i regionplanen utpekade Hanvedenkilen. De gröna kilarna utgör en sammanhängande struktur av områden med höga rekreations-, natur- och kulturmiljövärden.

Flertalet av delområdets sjöar med strandområden omfattas helt eller delvis av ett område av riksintresse för friluftslivet enligt 3 kap. 6 § MB (Ågesta - Lida). Det gäller sjöarna Getaren, Backsjön och Bysjön, Hacksjön (i princip hela strandområdet), Kvarnsjön, de båda Kärrsjöarna, Stora Skogssjön och större delen av strandområdena runt Lilla Skogssjön. Riksintresseområdet som helhet är relativt oexploaterat och delvis av vildmarkskaraktär. Dess belägenhet nära tätorter och de goda möjligheterna att nå området med allmänna kommunikationer gör att det är mycket välbesökt. Tack vare bland annat sin varierande natur och sina anordningar för friluftslivet är området ett utomordentligt värdefullt friluftsområde. Här finns goda möjligheter till bland annat strövande, bär- och svampplockning, fritidsfiske och bad.

De aktuella strandområdena runt sjön **Getaren** ingår i sin helhet i Hanvedenkilens värdekärna och delvis i Lida respektive Norrga naturreservat. Lida naturreservat inrymmer ett välkänt och välbesökt friluftsområde som erbjuder många olika aktiviteter både sommar och vinter. Här finns bland annat en friluftsgård, vandringsleder med flera utsiktsplatser, motionsspår, skidspår, skidbacke, friluftsbad m.m. Sörmlandsleden passerar genom området. Reservatet består till största delen av omväxlande skogsmark. De högsta naturvärdena finns i skogen söder om Getaren. Där finns gammelskog med ovanliga arter och reservatet rymmer också flera fornlämningar. Inom Norrga naturreservat växer gammal och olikåldrig skog. I reservatet finns senvuxna träd av både tall och gran och en stor andel död ved och senvuxna träd. Framförallt är träden på och kring hållmarkspartierna och i bergbranterna mot Norrgaviken mycket gamla. Även de delar av strandområdena runt Getaren som inte ingår i något reservat har höga naturvärden. Exempelvis finns några nyckelbiotoper och objekt med naturvärden som Skogsstyrelsen utpekat. Därutöver kan nämnas Bockån och dess omgivning som hyser ovanliga arter. Det berörda strandområdet ingår i ett större område som i Länsstyrelsens rapport om skydd av tätortsnära natur föreslagits bli naturreservat. Getarens sydvästra del omfattas av en del av ett område av riksintresse för naturvärden enligt 3 kap. 6 § MB (Kagghamraån). Åns meandringar utgör ett av de viktigaste geologiska objekten i länet. Landskapet längs ån med biflöden är i hög grad varierande och vackert och området som

helhet har en ovanligt rik flora och fauna. Flera fynd av rödlistade arter har gjorts inom de aktuella strandavsnitten runt Getaren.

Strandområdena runt **Bocksjön** och **Bysjön** ligger i princip helt inom Hanvedenkilens gröna värdekärna. Delar av Bysjön och dess omgivning har dokumenterat höga naturvärden. De är dels geologiska; det finns flera intressanta isälvsavlagringar, och dels ornitologiska; området är en häck- och rastlokal för sjöfågel. Inom strandområdet norr om sjön finns ett område med skyddsvärda träd. Åt söder finns flera nyckelbiotoper. Vid sjön finns en utsiktsplats och Sörmlandsleden passerar genom strandområdet. En stor del av området har utpekats som regionalt intressant för kulturmiljövården (Rikstens gård). Herrgårdsanläggningen och det omgivande landskapet har kulturhistoriska helhetsvärden. Delar av Bocksjön berörs av samma geologiska och ornitologiska naturvärden som Bysjön, och strandområdet ingår i ett större område som i Länsstyrelsens rapport om skydd av tätortsnära natur föreslagits bli naturreservat.

Även stora delar av strandområdena kring **Hacksjön**, **Kvarnsjön** och **Kärrensjön** föreslås i samma rapport bli naturreservat. De två senare sjöarna med strandområden delas med Huddinge kommun där också planer på bildande av naturreservat pågår för sjöarna och deras omgivning. Strax utanför delområdets sydöstra del, i Haninge kommun, ligger ännu en sjö vid namn **Kärrensjön**. Dess aktuella strandområde berör Huddinge och till liten del Botkyrka kommun.

De aktuella strandområdena längs **Stora Skogssjöns** nordvästra sida ingår i Lida naturreservat, liksom sjön Getaren. Norr om Stora Skogssjön finns ett flertal fornlämningar. Inom strandområdet i öster berörs det lilla naturreservatet Pålalm. Reservatet omfattar länets största åsgrop med ett djup av hela 31 meter. Åsgropens sidor är mestadels branta. Området runt åsgropen består huvudsakligen av en plan tallhed. I själva gropen växer grandominerad skog. Området kring bebyggelsen vid Pålalm har dokumenterat höga naturvärden ur geovetenskaplig synpunkt. Området visar prov på flera geologiska fenomen från inlandsisens avsmältning. Den plåtåformade isälvsavlagringen täcks här främst av en tallhed. Tallheden är en av länets få kvarvarande större sådana hedar och som sådan en viktig naturtyp att bevara.

De aktuella strandområdena runt Stora Skogssjön ingår i princip helt i den regionalt utpekade Hanvedenkilens värdekärna. Det gör även strandområdena kring **Lilla Skogssjön**. Sjöns nordöstra strandzon berörs också av de ovan nämnda höga geovetenskapliga naturvärdena. För ett område i sydväst, som inkluderar delar av Uringeån vid sjöns utflöde, pågår bildande av naturreservat. Ån omfattas av ett område av riksintresse för naturvärden enligt 3 kap. 6 § MB då den är ett biflöde till den mycket värdefulla Kagghamraån. Här finns även höga naturvärden i form av exempelvis flera nyckelbiotoper och en våtmark som bedömts ha höga värden i den nationella våtmarksinventeringen. För Svartkällsskogen, ett område längs sjöns västra sida, har ett naturreservat inrättats av Botkyrka kommun.

VÄRDEBESKRIVNINGAR Bilaga 2 Datum
2014-09-16Beteckning
511-39826-2012

Grindsjön delas med Nynäshamns kommun. Den är en näringsfattig klarvattensjö med ett mycket bra siktdjup. Sjön har stora hydrologiska kvaliteter. Omgivningen domineras av lövskog med inslag av barrskog. Sjön och dess strandområden har dokumenterat höga naturvärden. De högsta värdena är kopplade till sumpskogsområdena, raviner och växtplatser för murgröna samt att sjön är relativt orörd och har en rik bottenfauna. Inom den västra delen av strandområdet finns en bergbrant med rikligt med död ved som utgör en nyckelbiotop. Den näraliggande bäckmiljön har naturvärden enligt Skogsstyrelsen. En äldre naturskogsartad granskog inom det aktuella strandområdets östra del är skyddad som ett biotopskyddsområde. Denna östra del av strandområdet ligger inom Hanvedenkilen.

Motiv till utvidgat strandskydd inom sjöar öst, värdebeskrivning B2 (jämför de sju punkterna under rubriken ”Skälen för Länsstyrelsens beslut” i beslutstexten): 1, 2, 5, 7.

Syd, värdebeskrivning C

Med undantag av området i nordväst omfattas delområdet alla aktuella strand- och vattenområden av riksintresse enligt 4 kap. 1-2 §§ MB med hänsyn till de samlade natur- och kulturvärdena. Bestämmelserna syftar till att värna det värdefulla kust- och skärgårdslandskapet med sina unika natur- och kulturvärden. De har särskilt stora värden för friluftsliv och turism.

De större delarna av de aktuella strandområdena kring sjöarna **Stora Träsket** och **Lilla Träsket** (som ligger öster om Stora Träsket) ligger inom den i regionplanen utpekade grönstrukturen och då inom ett område med stora samlade rekreations-, natur- och kulturvärden. Naturvärdena är dokumenterat höga inom delar av strandzonerna. Här finns framför allt ett större barrskogsområde med stor artrikedom. Nordost om Lilla Träsket finns geologiskt intressanta ändmoräner. Delar av området omfattas av Stora träskets naturreservat. Det består bland annat av gamla naturskogar med höga naturvärden. Sörmlandsleden passerar igenom strandområdena.

Samma led passerar även genom strandavsnitten mellan **Kungsdalen** och **Näs**. Till övervägande del ligger strandområdet inom den regionala grönstrukturen och då inom ett område med stora samlade rekreations-, natur- och kulturvärden. Skogsstyrelsen har här utpekat en brant med naturvärden. Den södra delen av området ingår i ett område som utpekats som regionalt intressant för kulturmiljövården (Viad – Eldtomta - Olberga). Den kulturhistoriska miljön, som spänner över ett långt tidsskede, är komplex och intressant. Området har betydelse för friluftslivet och landskapspartierna har som regel höga visuella värden.

Det aktuella strandområdet mellan **Getryggen** och **Hörningsnäs** ligger även det inom den regionala grönstrukturen. Enligt kommunens översiktsplan ingår det i sin helhet inom ett större grönområde på landsbygden, vilket är värdefullt för friluftslivet. Av samma underlag framgår att det i norr, mot Getryggen till, finns

VÄRDEBESKRIVNINGAR Bilaga 2 Datum
2014-09-16Beteckning
511-39826-2012

naturvärdesområden av klass 4 bestående av äldre skog, sumpskogsfragment samt barrskog med sumpskogspartier. En del av denna skog, en lövsumpskog, har naturvärden enligt Skogsstyrelsen. Vid Björndammen/Fosäng finns en kulturmiljö med naturvärden enligt Naturvårdsprogram för Botkyrka kommun. Områdets välbevarade bebyggelse bildar tillsammans med ett hävdad odlingslandskap en sällsynt genuin småbruksmiljö. Även längre söderut finns inom strandzonen en kulturmiljö med naturvärden. Inom den södra änden av det aktuella strandområdet ligger Hörningsnäs naturreservat. Reservatet, som till större delen består av en örtrik ädellövskog av lundkaraktär, utgör ett av Södertörns få större och mångformigare lundområden. En mindre del av området hävdas som löväng. Svampfloran, fågel- och molluskfaunan är rik. Sörmlandsleden passerar igenom strandområdet.

Frinsö, som ligger i Himmerfjärden i delområdets södra del, ligger inom ett större naturområde på landsbygden vilket är värdefullt för friluftslivet, enligt översiktsplanen. Det gör också större delen av strandsträckan mellan **Himmerfjärdens reningsverk** och **Sibble**. Denna sträcka ligger till övervägande del inom den i regionplanen utpekade regionala grönstrukturen och då inom ett område med stora samlade rekreations-, natur- och kulturvärden. I närheten av Ulvsvik finns ett naturminne och ett område med skyddsvärda träd. Vid Skärvreten finns en nyckelbiotop i form av en sandbarrskog med rikligt med grova träd och värdefull kryptogamflora. Vidare norrut har Skogsstyrelsen pekat ut ytterligare två nyckelbiotoper och en lövskogslund med naturvärden. Vid Hästhagen berörs strandzonen av ett område av riksintresse för kulturmiljövården enligt 3 kap. 6 § MB (Brandalssund).

Av samma underlag framgår att den nordligare delen av strandsträckan **Sibble – Inre delen av Snäckviken** omfattas av ett naturvärdesområde av klass 3. Det gäller en damm med stort värde för fågellivet, en betesmark med stort värde i bryn, äldre lövträd och död ved samt en ravin/brant med hässle, och lövdominerad sumpskog. De nordligare delarna av strandavsnittet omfattas även av ett område av riksintresse för kulturmiljövården enligt 3 kap. 6 § MB (Grödinge). Denna centralbygd har förhistorisk bruknings- och bosättningskontinuitet, smala uppodlade sprickdalar samt stor fornlämningsrikedom i de dominerande landskapspartierna och den präglas av mindre herrgårdar. Stränderna runt Kaggfjärden utgör välbesökta friluftsområden för bad, fiske och båtliv. De nordligare delarna vid Snäckviken, inklusive sträckan **Kagghamra tomtområde – Lilla Ström**, ingår i den regionala grönkilen.

Just söder om Kagghamra tomtområde är naturvärdena dokumenterat höga. Här finns ett frodigt skogsområde som domineras av skyddsvärda ädellövträd. Området hyser en mycket värdefull kryptogamflora, och en del av det är utpekad som en nyckelbiotop av Skogsstyrelsen. Vid Lilla Ström berörs strandzonen av ett område av riksintresse för naturvården enligt 3 kap. 6 § MB (Kagghamraån). Åns meandringar utgör ett av de viktigaste geologiska objekten i länet. Landskapet längs ån med biflöden är i hög grad varierande och vackert och

VÄRDEBESKRIVNINGAR Bilaga 2**Datum**
2014-09-16**Beteckning**
511-39826-2012

området som helhet har en ovanligt rik flora och fauna. Inom riksintresseområdet finns två nyckelbiotoper. De kulturmiljövärden som finns i denna södra del har naturvärden enligt Naturvårdsprogram för Botkyrka kommun. Inom ett begränsat område syns samspelet mellan gårdsbebyggelse, arbetarbostäder, vägar, fornlämningar, åker och hagmark. Området vid Lilla Ström ingår i den regionala Hanvedenkilens värdekärna.

Länsstyrelsen har uppmärksammat de strandnära vattenområdena vid Katsviken och Sjövik då de har höga värden. Viken ligger till stora delar inom ett område av riksintresse för kulturmiljövården enligt 3 kap. 6 § MB (Brandalssund). Det aktuella vattenområdet i Katsviken är drygt 1 kilometer långt och de grunda områdena sträcker sig 400 meter ut i vattnet. Katsviken har en låg exploateringsgrad och bottnarna utgörs av grunt och skyddat finsediment. Viken omgärdas av ett långsträckt kärr med bakomliggande strandäng och strandsumpskog med mycket höga naturvärden.

Motiv till utvidgat strandskydd inom syd, värdebeskrivning C (jämför de sju punkterna under rubriken ”Skälen för Länsstyrelsens beslut” i beslutstexten): 2, 3, 4, 5, 7.

Källförteckning

Aldrig långt till naturen – Skydd av tätortsnära natur i Stockholmsregionen. Rapport 2003:20 Länsstyrelsen i Stockholms län.

Botkyrkas gröna värden. Naturvårdsprogram för Botkyrka kommun samt tillhörande objektskatalog. 2010.

Botkyrkas översiktsplan. 2014.

Naturkatalog för Stockholms län. Remissversion 1996-02-15.

Områden av riksintresse naturvård, friluftsliv - Stockholms län. Länsstyrelsens rapport 2001:15.

Regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen, RUF 2010. Stockholms läns landstings regionplanekontor. R 2010:5.

Rekreationsskogar i Botkyrka kommun. En inventeringsmetod för bedömning av skogar med höga sociala värden. Skogsstyrelsen, Botkyrka kommun. 2009.

Stockholmsregionens kulturhistoriska miljöer – Landsbygdens kulturmiljöer. Underlag för regionplanering. Stockholms läns landsting. Regionplane- och trafikkontoret 1989.

Kartbaserat digitalt nationellt och regionalt underlag från:
Havs- och vattenmyndigheten, Jordbruksverket, Lantmäteriet, Länsstyrelsen i Stockholms län, Naturvårdsverket, Riksantikvarieämbetet, Skogsstyrelsen, Smittskyddsinstitutet, Stockholms läns landstings Tillväxt, miljö och regionplanering, Sveriges geologiska undersökning, Sveriges lantbruksuniversitet.

Hur man överklagar hos regeringen, Miljödepartementet

Var ska beslutet överklagas

Länsstyrelsens beslut kan skriftligen överklagas till **regeringen, Miljödepartementet**.

Hur man utformar sitt överklagande m.m.

I skrivelsen ska du

- tala om vilket beslut du överklagar, t.ex. genom att ange ärendets nummer (diarienumret)
- redogöra för hur du anser att beslutet ska ändras.

Du bör också redogöra för varför du anser att Länsstyrelsens beslut är felaktigt.

Du kan givetvis anlita ombud att sköta överklagandet åt dig.

Behöver du veta mer om hur du ska gå till väga, så ring eller skriv till Länsstyrelsen.

Övriga handlingar

Om du har handlingar eller annat som du anser stöder din ståndpunkt, så bör du skicka med det.

Var inlämnas överklagandet

Din skrivelse ska inlämnas/skickas **till Länsstyrelsen** och inte till regeringen, Miljödepartementet.

Tid för överklagande

Länsstyrelsen måste ha fått din skrivelse **inom tre veckor** från den dag **beslutet kungjorts i ortstidning**, annars kan ditt överklagande inte tas upp.

Underteckna överklagandet

Din skrivelse ska undertecknas och namnteckningen förtydligas. Uppge också postadress och telefonnummer.

Sändlista

Botkyrka kommun, 147 85 Tumba

Naturvårdsverket: registrator@naturvardsverket.se

Havs- och vattenmyndigheten: havochvatten@havochvatten.se

Skogsstyrelsen: vallentuna@skogsstyrelsen.se

Sjöfartsverket, 601 78 Norrköping

Fortifikationsverket, 631 89 Eskilstuna

Lantmäteriet, Lantmäterigatan 2C, 801 82 Gävle

Lantmäteriet Stockholm, Box 47700, 117 94 Stockholm

KSL (Kommunförbundet Stockholms län), Box 38145, 100 64 Stockholm

Stockholms läns landsting, TMR (Tillväxt, miljö och regionplanering),
Box 22550, 104 22 Stockholm

LRF (Lantbrukarnas Riksförbund) Mälardalen, Box 23, 745 21 Enköping

LRF Kommungrupp Botkyrka, Rådala Gård 1, 147 91 Grödinge

Friluftsförbundet, Region Mälardalen, Box 9023, 126 09 Hägersten

Naturskyddsföreningen Stockholms länsförbund, Norrbackagatan 80,
113 41 Stockholm

SIKO (Skärgårdens Intresseföreningars Kontaktorganisation), Pia Södergren, Box
146, 130 39 Sandhamn

Stockholms läns Hembygdsförbund, Box 6219, 102 34 Stockholm

Saltsjön - Mälarens båtförbund, Hammarby allé 91, 120 63 Stockholm

Sportfiskarna, Region Stockholm, Svartviksslingan 28, 167 39 Bromma

Stockholm vatten AB, 106 36 Stockholm

Enligt sändlista

Meddelande om beslut om utvidgat strandskydd

Länsstyrelsen i Stockholms län har den 16 septemeber 2014 fattat beslut om utvidgat strandskydd för Botkyrka kommun. Det fullständiga beslutet med bilagor finns tillgängligt hos Länsstyrelsen, Hantverkargatan 29, Stockholm.

Beslutet med bilagor finns även på Länsstyrelsens webbplats:
<http://www.lansstyrelsen.se/stockholm/>, sök på kungörelser – beslut.

I handlingarna finns information om hur man överklagar beslutet.

En sammanfattning av alla yttranden och Länsstyrelsens eventuella kommentarer till dessa finns samlade i en särskild promemoria som hör till ärendet. Promemorian samt yttrandena i sin helhet finns i detta ärendes akt.

Sändlista

Boverket: registraturen@boverket.se

Sveriges Jordägareförbund: gs@jordagarna.se och kansli@jordagarna.se

Medborgarrättsrörelsen: bengt.holmgren@gmail.com och info@mrr.se

Svenska Turistföreningen: Jenny.Engstrom@stfturist.se

Stockholms Ornitologiska förening: stof@stof.nu och tomas.viktor@bredband.net

Mälarens fiskareförbund: mats.eriksson@u.lrf.se

Östra Svealands fiskevattenägareförbund: momentum@swipnet.se

Prästlönetillgångar i Stockholms stift: karin.lindforss@svenskakyrkan.se

Kenneth och Kristina Dahlgren: sekreterare@botkyrkaparken.se

Wiad fastigheter: info@wiad.se

Matz Borsch: Matz.borsch@gmail.com